

Kastamonu Mebusu Hayri Tosunoğlu ve 10 arkadaşının, Abana Kaza merkezinin Bozkurt - Pazaryeri Kasabasına nakli hakkında kanun teklifi ve İçişleri ve Bütçe komisyonları raporları (2/451)

8. XII. 1952

Yüksek Başkanlığa

25. VI. 1945 tarih ve 5769 sayılı Kanunla ilçe hüviyeti kazanan Abana İlçe Merkezinin Bozkurt İlçesi adıyla (Bozkurt - Pazaryeri) kasabasına nakledilmesi hakkındaki kanun teklifimiz ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereken muamelenin yapılmasına yüksek delâlet ve müsaadelerinizi saygılarımızla arz ve rica ederiz.

Kastamonu <i>H. Tosunoğlu</i>	Kastamonu <i>F. Keçecioglu</i>	Kastamonu <i>G. Deniz</i>	Kastamonu <i>S. Kantarel</i>	Kastamonu <i>Ş. Kerimzade</i>	Kastamonu <i>A. Keskin</i>
Kastamonu <i>M. A. Mühtö</i>	Kastamonu <i>R. Taşkın</i>	Kastamonu <i>Z. Termen</i>	Kastamonu <i>H. Türe</i>		Tokad <i>A. Gürkan</i>

GEREKÇE

Yeniden (9) ilçe kurulmasına dair 25. IV. 1945 tarih ve (4769) sayılı Kanun gereği olarak ilçe hüviyeti kazanan : Kastamonu İli Abana İlçe merkezinin iktisadi, içtimai ve coğrafi sebep ve zaruretlerle üç kilometre güneyindeki büyük Bozkurt kasabasına naklolanması iktiza etmektedir.

4769 sayılı Kanunun henüz tasarı olarak Yüksek Meclise sevki ve komisyonlarla, Heyeti Umumiyede müzakeresi sırasında, yetmiş iki köyden ibaret bulunan bu bölgeye ilçe merkezliği yapabilecek hususiyet ve mükemmeliyeti haiz bir başka merkez üzerinde durulmamış ve vâzı kanun, Hükümet tasarısında işaret olunan Abana Nahiyesinin ilçe merkezi olması teklifini, bu bölgenin hususiyetlerine vâkıf tarafsız bir müdafiden dinliyememiş bulunmasına mebnî, aynen kabul etmiştir.

Sekiz yıldan beri ilçe hüviyetinde yaşayan Abana, hakikatta bu bölgenin merkezi olabilecek bütün imkân ve hususiyetlerden mahrumdur. Sakinlerinin Yüksek Meclis nezdinde ısrarlı ve devamlı takip ve aynı zamanda siyasi kanaat muhafazakârlığı va'di ile 1945 yılında istihlal ettiği bu netice, bugün bu bölge ahali ve köylüsünün, asırlık dert ve ihtiyaçlarını tatmin hususunda ne kadar aldanıldığını, ve merkez olarak Abana'nın seçilmesinde ne büyük bir isabetsizlik ihtiyar edilmiş olduğunu ispat etmiştir.

Hakikatta bu bölgenin ilçe merkezi ittihaz edilmeye lâyık en büyük merkezi : Pazaryeri adı ile anılan Bozkurt Kasabasıdır. Her bakımdan Abana'ya üstünlük ifade eden ve halk hizmetleri zaviyesinden incelendiği takdirde de üstünlüğünü derhal kabul ettirebilecek bir mâna ve sarahate malik bulunan Bozkurt'u, halen ilçe merkezi bulunan Abana ile iktisadi, içtimai ve coğrafi yönlerden, yüksek müsaadelerinizle tek tek inceliyelim; mâruzatımızı rakamların ifadesine terkedelim: İktisadi sebep ve imkânlar :

Bu bölgenin iktisat ve ticaret merkezi Abana değil, Bozkurt Kasabasıdır. Yetmiş iki köyden müteşekkil geniş ve büyük hinterlândın en şimal noktasında, sahilde kâin Abana, bu bölgenin nispeten merkez noktasında, Ezine Çayı ile, Kastamonu - Devrekâni ve Abana - Çatalzeytin, Bayramgazi vâdisi gibi işlek yollar kavşağında, öteden beri şöhretli bir ticaret ve sanayi merkezi hüviyetinde bulunan Bozkurt'la iktisadi bir mukayeseye tâbi tutulamaz. Her iki kasaba merkezin-

de mevcut dükkân ve tesisler adedi, ticari vaziyetin hakiki veçhesini ifade bakımından ehemmiyetli olsa gerektir.

İlçe merkezi Abana'nın 83 dükkânına mukabil Bozkurt 208 dükkâna maliktir. Sicillen mevcut ve belediye kütüğünde mukayyet 18 lüks möbleatleyesiyle, motorla mütaharrik 4 sandalya fabrikası da bu rakamlara ilâve olunabilir.

Bozkurt, merkezî coğrafyasından gelen sebeplerle, muhitin ve hattâ mücavir ilcelerin pek fazla itibar ettikleri, eski bir pazara maliktir. Nitekim bu pazarın ehemmiyetini, kasabanın diğer müteammem adı bulunan Pazaryeri kelimesinden de istihraç etmemiz mümkündür. Her yılın son Ağustos haftasında kurulan ünlü panayırı, külliyetli miktarda sebze, üzüm, ve sair meyva satış bağlantılarına İstanbul ve Ankara'dan müşteri çeken ehemmiyettedir. Abana pazarı ve panayırı ise, Bozkurt'un hararetli ticaret ve sanayi gösterileri yanında, sönük kalır, peyk manzarası gösterir. Abana, Bozkurt ticaretine, sadece normal havalarda, deniz nakliyatı mevzuunda, itibari iskele vazifesi görür.

Bozkurt - Devrekâni - Kastamonu il yolu, Bozkurt ticaretine yeni bir istikamet kazandırmıştır. Yılın on bir ayı iskelesizlik, açık deniz üssü olmak itibarıyla Bozkurt emtia sevkiyatına türlü müşkülât ekleyen motor ve mavna nakliyatı bu suretle cenuba, istikamet çevirmiştir.

İçtimai durum ve mukayese :

Sosyal ve kültürel gelişmeler bakımından Bozkurt ilçe merkezi bulunan Abana'ya nazaran çok daha elverişli bir veçhe gösterir. Halkın insanlık ve medeniyet anlayışı seviyesini gösteren çok karakteristik bir misali, gerekçemizin bu kısmında arzetmeden geçemiyeceğiz. Okuyup yazmaya karşı fevkalâde heyecan ve temayül besliyen, 20 yıldan beri bir tek cinayete sahne olmıyan, hırsızlık gösterilerini katiyen bilmiyen ve tanımayan 2 255 nüfuslu Bozkurt'ta, bir tek Devlet zâbita kuvveti mânası taşıyan kanun bekçisi yoktur. Yirmi yıldan beri jandarma karakolu açılmasına Devlet lüzum görmemiştir.

Bozkurt'ta, her nam ve isimle mevcut hayır cemiyeti şubeleri temsil olunmaktadır. Ayrıca: Orta okul, cami, sağlık merkezi yaptırma gibi mahallî dernekler mevcuttur. Elektrik projeleri İller-Bankası eliyle tatbik mevkiine konulmuş, kasaba haritası işi ihaleye sevkolunmuştur.

Bozkurt'un Abana'ya olan sosyal üstünlüğü tam bir tarafsızlık içinde tanıtabilmek ve yüksek heyetinize mukayese imkânlarını verebilmek maksadıyla, aşağıdaki tablonun takdiminde fayda mülâhaza etmekteyiz. Tablodaki rakamlar, nüfus kütüğü ve belediyeler sicilinden alınmıştır.

	Abana	Bozkurt	
Nüfus adedi	779	2255	(Abana, 5 Km. civarındaki köy'leri de ilhak ederek, bu rakamı haricen yükseltmiye tevessül etmiştir.
Hane adedi	180	412	
Dükkân »	83	208	
Seçmen »	335	937	
Belediyeler bütçeleri :	16,000 TL.	28,000 TL.	

Bu küçük mukayese listesi, gerekçemizin baş tarafında arzettiğimiz üzere, merkez intihabı konusunda ne dereceye kadar adalet ve idare imkânlarından uzaklaşılarak taraf güdüldüğünü ispata kâfidir kanaatindeyiz. Bu mevzuu daha fazla uzatmaktan sarfınazar ederek, gerekçemizin üçüncü kısmına geçiyoruz.

Coğrafi ve idari sebepler :

Bozkurt, Ezineçayı vâdisinin en geniş noktasında genişlemeye müsait bir topoğrafyaya sahip, ve Abana ise bu vâdinin Karadenize vâsil olan delta noktasında, her yıl kumla denizden geriliyen fena şartlara malik birer merkezdirler.

Ticaret saikasıyla Bozkurt pazarına inen köylüler, Hükümet ve adalet konularında Abana'ya

inerler. Bu iniş, hakikatta her iş ve ihtiyacını Bozkurt'ta tamamlayan köylü için, üç gidiş ve üç de geliş suretiyle köylüye çeşitli mevsimlerde ağır bir külfet ve meşakkat mânası taşır. Zaman kaybı mevzuu ise, ayrı bir ziyan ifadesidir.

Altı kilometrelik bu, mesafe, zabıta ve Hükümet vazifeleri icrası sırasında, köylü için oldukça ehemmiyetli, menfi bir tesir yaratmaktadır. Yetmiş iki köyden müteşekkil bulunan Abana ilçesinin 23 köyü, resmî hususatı tamamlanmış ve kanunlaşmak arifesinde bulunan müstakbel Çatalzeytin ilçesine devrolunacağına göre, bakiye 49 köyden 38 i, yani yüzde seksen nispetindeki köy oyu da, ilçe merkezi olarak, kendilerine daha elverişli bulunan Bozkurt'u istemekte ve bu arzularını mazbatalarla tevsik ederek vasıtamızla heyetinize ulaştırmış bulunmaktadırlar.

Liman ve iskele gibi hiçbir tesisi bulunmayan, itibari bir iskele olmaktan ileri geçemiyen Abana ilçesi ile köylünün, hiçbir alâkası yoktur. Abana, dâhile, yani Cenuba yapılan büyük il yolu dolaşısıyla, önemini büsbütün kaybetmiştir. Sahil üzerinde kâin dört köyün Abana ile olan tabii deniz muvasala ve münasebeti hariç, hiçbir köy, Abana ile resmi muamelât dışında bir münasebet tesisine mecbur kalmamaktadır.

Bozkurt Belediyesi, on bir odalı kâgir bir binayı Hükümet konağı olarak kullanmak üzere hazırlamış, Hazine adına ve intifai İçişleri Bakanlığına ait olarak tapu muamelesini ifaya hazır bulunmuştur. Bu mevzuun âmme vazifelerini aksatmıyacak bir tedbir olduğu ve maliyetinin çok yüksek bir meblâğa müncer bulunduğu, müdafaadan vârestedir.

Netice : Abana, bu bölgenin merkezi olabilecek imkânların tamamından mahrum, ve geliştirilmesi Devlet bütçesine yüksek külfetler tahmil edecek yardım ve şartlara bağlı, sönük ve küçük bir kasabadır. Senelerden beri bu bölgeye içtimai ve ticari bakımlardan merkezlik yapmakta bulunan Bozkurt ise, siyasi endişelere kurban edilerek hakları reddolunmuş, büyük bir kasaba hüviyetindedir.

Bizler bu kanun teklifimizi, ilgili kanunların işaret ve tavsiye ettiği formalitelerin ruh ve hudutlarına muvazi olarak, yapmış bulunuyoruz. Ayrıca, bu haklı durumun gerekli mercilerce İçişleri Bakanlığına aksettirilerek, bir kanun tasarısı halinde Yüksek Heyetinize getirileceği de bir hakikattir. Kanuni formalitelerin zamana olan ihtiyacı ve tasarı halinde gelmesi de mümkün olan bu konunun en kısa zaman içinde hallolunarak halk şikâyetlerinin önünün alınması, dileğimizin esasını teşkil etmektedir.

Kanun teklifimizi arz ve âcilen kanuniyet kesbetmesine delâletlerinizi, saygılarımızla rica ederiz.

İçişleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.

İçişleri Komisyonu

Esas No. 2/451

Karar No. 86

18 . VII . 1953

Yüksek Reisliğe

Kastamonu Mebusu Hayri Tosunoğlu ve 10 arkadaşının, Abana Kaza merkezinin Bozkurt - Pazaryeri - kasabasına nakli hakkındaki kanun teklifi, teklif sahibi ve Hükümet mümessillerinin iştirakiyle komisyonumuzda görüşüldü :

Her ne kadar Kastamonu Vilâyeti İdare Kurulu ile Vilâyet Genel Meclisince kaza merkezinin Abana'da kalması mütalâa edilmişse de teklif sahiplerinin izahlarına, dosya muhteviyatına ve nihayet komisyonumuz adına mahallinde tetkikat yapan heyetin raporuna göre Pazaryeri nüfusunun daha fazla olduğu, halen daha münkeşif vaziyette bulunduğu gibi istikbalde de inkişafa daha müsait olduğu, Kastamonu ile karadan irtibatı bulunduğu halbuki Abana'nın Karadeniz'in hususiyeti itibariyle senenin büyük bir kısmında münakalâta elverişli olmadığı ve hattâ deniz vaziyeti hasebiyle iskele ve barınak inşası kabil olmadığından iskelenin Ilış Köyünde tesisi takarrür ettiği, halkın iktisadi münasebetinin Pazaryeri ile olduğu ve nihayet Pazaryeri'nin daha merkezi olmakla beraber kazanın kırktan fazla köyü halkının da kaza merkezinin Pazaryeri'ne naklini istedikleri anlaşılacakla maddelerin müzakeresine geçilmiş ve birinci madde kelime değişiklikleriyle, ikinci madde meriyet tarihi itibariyle tadilen ve üçüncü madde ıstılah tadilâtıyla kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Umumi Heyete arz edilmek üzere Yüksek Riyasete sunulur.

İçişleri Ko. Reisi	Reis V.	Sözcü
Edirne	Bursa	İzmir
E. Nasuhioğlu	Muhalfim [*]	P. Arat
	N. Yılmaz	
Kâtip		
Muğla	Afyon K.	Bahkesir
Muhalfim [*]	Muhalfim [*]	S. Başkan
Y. Başer	A. Veziroğlu	

Bursa	Çoruh	Erzurum
A. Erozan	Z. Ural	M. Zeren
İstanbul	Kastamonu	Kırklareli
C. Türkgeldi	F. Keçecioğlu	F. Üstün
Kütahya	Kütahya	Ordu
Y. Aysal	B. Besin	F. Boztepe
Samsun	Sivri	Trabzon
M. Özkefeli	Müstenkifim	Muhalfim [*]
	E. Damalı	H. Orhon
Van	Yozgad	Zonguldak
İ. Akın	Muhalfim [*]	A. Yurdabayrak
	A. Doğan	

[*] Muhalefet şerhi eklidir.

Muhalefet Şerhi

Kaza merkezinin değiştirilmesini mucip olarak gösterilen sebepler kâfi görülmemiştir.

Abana'nın Cenuba doğru ve Pazaryeri'nin ise Şimale doğru inkişaf etmekte olduğu raporda belirtildiğine ve aradaki mesafenin iki kilometreden ibaret bulunduğuna göre müstakbel inkişafa intizaren şimdilik statüsünün muhafazasının muvafık olacağı kanaatindeyiz.

Afyon Karahisar	Muğla	Trabzon
A. Veziroğlu	Y. Başer	H. Orhon
Bursa		Yozgad
N. Yılmaz		A. Doğan

Yukarıki sebeplere şunu da ilâve etmek isterim : Abana halkının tamamının Cumhuriyet Halk Partili oluşu kaza merkezinin nakli teşebbüsüne âmil olmuştur. Komisyonunda bu mevzu aleni münakaşa edilmiştir. Böyle bir görüşün mevcudiyeti, kaza merkezinin mutlaka olduğu gibi muhafazasını âmir olmalıdır. Bu cemiyetimizin yüksek menfaatleri iktizasıdır.

Trabzon Mebusu
Hamdi Orhon

Bütçe Komisyonu Raporu

T. B. M. M.

Bütçe Komisyonu

Eesas No. 2/451

Karar No. 20

7. XII. 1953

Yüksek Reisliğe

Kastamonu Mebusu Hayri Tosunoğlu ve 10 arkadaşının, Abana İlçe merkezinin Bozkurt - Pazaryeri Kasabasına nakli hakkında vermiş olduğu kanun teklifi İçişleri Komisyonu raporuyla birlikte komisyonumuza havale edilmiş olmakla teklif sahibi ve İçişleri Vekâleti İller Umum Müdürü hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun teklifini bidayeten tetkik eden İçişleri Komisyonu, Pazaryeri nüfusunun fazla olmasını ve vilâyet merkezi ile karadan irtibatı bulunmasını ve bu mahallin inkişafa daha müsait olduğunu ve nihayet komisyon adına mahallinde tetkikat yapan heyetin vermiş olduğu raporun da bu hususları teyidemiş bulunduğunu nazarı itibara alarak kanun teklifini kabul etmiştir.

Komisyonumuzda cereyan eden müzakerelerde gerek teklif sahiplerinin ve gerek Hükümet mümessilinin vermiş oldukları izahat sonunda Abana Kaza merkezinin Bozkurt - Pazaryeri Kasabasına nakli uygun görülerek maddelerin görüşülmesine geçilmiş ve İçişleri Komisyonunun hazırlanmış olduğu birinci madde aynen, ikinci ve üçüncü maddeler ise şeklen değiştirilmek su-

retiyle kabul edilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmesi temenniyle Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reis V.	Bu Rapor
Rize	İstanbul	Sözcüsü
<i>İ. Akçal</i>	<i>H. Hüsman</i>	Zonguldak
		<i>H. Balık</i>
Kâtip		
Siird	Ankara	Antalya
<i>B. Erden</i>	<i>M. Ete</i>	<i>A. Saroğlu</i>
Bolu	Çanakkale	Diyarbakır
<i>M. Güçbilmez</i>	<i>K. Akmanlar</i>	<i>Y. Azizoglu</i>
Diyarbakır	Eskişehir	Gaziantep
<i>M. Ekinci</i>	<i>A. Potuoğlu</i>	<i>E. Cenani</i>
İstanbul	İzmir	Kastamonu
<i>F. Saymer</i>	<i>B. Bilgin</i>	<i>H. Türe</i>
Kırşehir	Konya	Malatya
<i>R. Özdeş</i>	<i>M. A. Ülgen</i>	<i>M. S. Eti</i>
Ordu	Rize	Sivas
<i>R. Aksoy</i>	<i>O. Kavrakoğlu</i>	<i>H. İmre</i>
Siird		Sinob
<i>M. D. Süalp</i>		<i>S. Somuncuoğlu</i>
Trabzon		Trabzon
<i>C. R. Eyüboğlu</i>		<i>S. F. Kalaycıoğlu</i>

KASTAMONU MEBUSU
HAYRİ TOSUNOĞLU VE
10 ARKADAŞININ
TEKLİFİ

(4769 sayılı Kanunla kurulan Kastamonu - Abana ilçe merkezinin, «Bozkurt - Pazaryeri» - Kasabasına nakli hakkında kanun teklifi)

MADDE 1. — 4769 sayılı Kanunun birinci maddesine bağlı (1) sayılı cetvelde adları yazılan (9) ilçeden Kastamonu - Abana ilçe merkezi, adı geçen kanunun diğer maddelerinde ve cetvellerinde yazılı hak ve şartlarla Pazaryeri - Bozkurt Kasabasına ve (Bozkurt) ilçesi adı ile nakledilmiştir.

MADDE II. — Bu kanun 1 Mart 1953 tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE III. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN
DEĞİŞTİRİŞİ

Abana Kaza Merkezinin Bozkurt - Pazaryeri Kasabasına Nakli hakkında Kanun

MADDE 1. — 4769 sayılı Kanunun birinci maddesine bağlı (1) sayılı cetvelde adları yazılı (9) kazadan Kastamonu - Abana Kaza Merkezi, adı geçen kanunun diğer maddelerinde ve cetvellerinde yazılı hak ve şartlarla Pazaryeri - Bozkurt Kasabasına ve (Bozkurt) Kazası adı ile nakledilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşrini takibeden ay başından itibaren meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini İcra Vekilleri Heyeti yürütür.

BÜTÇE KOMİSYONUNUN
DEĞİŞTİRİŞİ

Abana kaza merkezinin Bozkurt - Pazaryeri Kasabasına nakli hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — İçişleri Komisyonunun birinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

